

Skydda vårt folk mot Marockos övergrepp

Artikel ur Västsahara 2011:4
Även publicerad i globalarkivet.se
cc-licens - se creativecommons.se

– Det marockanska budskapet till oss väst-saharier är att de kan göra vad de vill, berättar Brahim Dahane, som fick den svenska regeringens Per Angerpris för sin kamp för mänskliga rättigheter i sin frånvaro 2009.

I november kunde han äntligen komma till Stockholm.

Efter 18 månader i ett marockanskt fängelse talade Brahim Dahane på ett seminarium i Stockholm.

– Förtrycket i den ockuperade delen av Västsahara har hårdnat sedan marockansk militär stormade och rev det fredliga protestlägret Gdeim Izik i november 2010. Nu finns det marockanska militärfordon och poliser i varje kvarter i samtliga väst-sahariska städer. Det är förbjudet att sätta upp tält någonstans. Marockanerna vill inte ha ett nytt Gdeim Izik. Helikoptrar cirklar överallt och kontrollerar alla. Om vi stannar några stycken i öknen för att ta en kopp te, så kommer polisen direkt.

– Nu uppviglas också de marockanska bosättarna att angripa väst-saharier. Det sprider en stor rädsla bland väst-saharierna. Det marockanska budskapet är: ”Även om ni pratar med FN, så kan vi attackera er och göra vad vi vill”, berättar Brahim Dahane.

När protestlägret Gdeim Izik utanför El Aaiún stormades av marockanska säkerhetsstyrkor 8 november 2010, sägs det att FN-personalen i Minurstyrkan bytte till civila kläder och gick och gömde sig.

FN-styrkan i Västsahara saknar mandat att övervaka och rapportera om brott mot de mänskliga rättigheterna. Det är den enda fredsbevarande FN-styrka som saknar ett sådant mandat – på grund av Frankrikes motstånd i säkerhetsrådet.

Gdeim Izik bildades som en protest mot arbetslöshet, bostadslöshet, fattigdom och tillvaron som andra klassens invånare i sitt eget land, där de marockanska bosättarna får alla fördelar. Förhandlingar mellan lägerledningen och marockanska myndigheter hade pågått en längre tid, när lägret attackerades.

– Ledarna för det fredliga Gdeim Izik-lägret har nu suttit fängslade i ett år utan rättegång. Nu hungerstrejkas de och vi måste alla stå på deras sida, uppmanar Brahim Dahane.

– Stöd dem! De måste frigges villkorlös eller få en rättvis rättegång!

Brahim Dahane vet vad han talar om.

Han har som längst hungerstrejkat i 41 dagar i samma marockanska fängelse i Salé utanför Rabat.

– Men det är svårare att stå ut med hunger och kyla nu när jag är 44 år än när jag fängslades första gången som 19-åring, säger han.

Han var bara ett barn när Marocko ockuperade Västsahara 1975. 1987 greps han tillsammans med hundratals andra väst-saharier inför ett FN-besök. I flera år satt han i ett hemligt fängelse utanför huvudstaden El Aaiún under vidriga förhållanden men överlevde.

Sedan dess har han med fredliga medel försökt att få ut information till omvärlden om alla de övergrepp som den väst-sahariska befolkningen fått och fortfarande får utstå från den marockanska ockupationsmakten.

Brahim Dahane och sex andra väst-saharier greps 2009 för att de besökt de väst-sahariska flyktinglägren i Algeriet. På hemvägen via Alger fick Brahim Dahane ett telefonsamtal. Det fanns risk att gruppen skulle gripas. Ville han resa direkt till Sverige?

”Marocko förbjuder oss att tala. De använder också marockanska bosättare för att skapa nya konflikter.”

– Ja, det fanns sådana rykten, säger Brahim Dahane, men för mig var det inget alternativ att resa till Sverige. Om gruppen skulle fängslas så ville jag vara med dem. Allt annat hade varit skamligt.

De sju greps mycket riktigt när de landade i Casablanca, anklagades för högförräderi och hotades av dödsstraff.

Först efter 18 månader släpptes Brahim Dahane. Då hade gruppen hungerstrejkat flera gånger. Efter rättegången, som till slut blev av, kom inget domslut och ingen av de svenska rättegångsobservatorerna fanns längre på plats. De hade tidigare deltagit vid minst fyra tillfällen då rättegången skjutits upp. ”Fullständigt kaos, marockanska advokater som uppträdde som huliganer och en helt oacceptabel situation”, berättade de svenska juristerna.

– Vi hade bra sammanhållning i gruppen, berättar Brahim Dahane, men det var natur-

ligtvis en psykisk press att veta att vi skulle kunna bli avrättade.

”Varför åker du inte till Tindouf, när du har sådana idéer, så har vi inga problem”, sa poliserna till mig vid förhören. ”Tindouf ligger i Algeriet. Varför ska jag lämna mitt eget land? Jag ger inte upp kampen mot er. Algeriet har tagit hand om oss men deras land är inte vårt land. Ni har tagit vårt land. Vi vill ha vårt land”, sa jag till dem. Jag sa också: ”Om ni ger ert yrke i arv till era söner, så kommer de en dag att misshandla och tortera mina barn, precis som ni gör med mig idag”. Förhørsledarna tittade i golvet.

– Jag var rasande och samtidigt var det så smärtsamt att tänka på min egen son. Vad kommer att hända med honom?

När det äntligen blev rättegång, så höll den på i tolv timmar.

– Det fanns en avgrund mellan åklagarsidans argument och våra, men vi var starka, tydliga, realistiska och framför allt lugna. Vi förvandlade processen med våra argument. Vi var trötta men mycket glada och vi kramade varandra när rättegången var över.

– De hade överträtt alla marockanska lagar under dessa rättegångar. Efter två veckor skulle domslutet komma men det sköts upp. Till slut blev vi helt enkelt villkorligt frigivna.

– Vår argumentation hade säkert påverkat det hela, men vi visste också att hela det internationella samfundet tryckte på Marocko. Parlamentariker bland andra från många länder uttalade sig. Jag vill passa på och tacka för allt det stöd som vi fick.

Under sommaren och hösten har förföljelserna av väst-saharier i ockuperat område intensifierats.

– Marocko förbjuder oss att tala. Nu använder de också de marockanska bosättarna för att skapa nya konflikter, berättar den villkorligt frigivne Brahim Dahane.

Väst-saharas president Mohamed Abdelaziz fanns med på telefon från flyktinglägren vid seminariet i riksdagens Skandiasal.

– Den så kallade ”arabiska våren” började egentligen i Gdeim Izik i oktober 2010. Sedan dess har en enorm utveckling skett i arabvärlden. Till och med världssamfundet har varit inblandat för att skydda civilbefolkning i andra länder och för att ta bort en diktator, men när det gäller Västsahara så har man inte ens fördömt situationen, påpekade Mohamed Abdelaziz.

Demonstrerande kvinnor i Dakhla i september.

Misshandlade kvinnor i Dakhla i september.

Marockansk polis i Dakhla 26 september.

Väst-sahariska studenter i Casablanca attackerades 21 november.

Demonstration i Madrid den 8 november.

Brahim Dahane och Jens Orback i Stockholm.

– Västsaharafrågan är så enkel. Spanien har inte levt upp till sina åtaganden, har inte avkoloniserat. Marocko har genomfört en militär illegal ockupation. Marocko är inkräktaren och väst-saharierna är offret.

Ett flagrant brott mot folkrätten. Docenten i folkrätt Pål Wrangé sa vid samma seminarium:

– Västsaharafrågan är ett flagrant brott mot folkrätten. Det finns tre grundläggande

principer i folkrätten: Folkens rätt till självbestämmande, våldsförbud i ockuperade områden och tredje länders skyldighet att agera.

– Spanien uppmanades att avkolonisera Västsahara, påminde Pål Wrangé. 1975 undersökte Internationella domstolen i Haag om det fanns band mellan länderna som skulle kunna hindra ett självbestämmande. Svaret var nej, men redan innan det kom ockuperade Marocko. FN uppmanade Marocko att lämna Västsahara. 1991 beslutades att en folkomröstning om självständighet skulle äga rum. Så har ännu inte skett på grund av att Marocko obstruerar.

– Slutsatserna på detta är att Västsaharafrågan folkrättsligt är kristallklar, sa Pål Wrangé.

- Rätten till självbestämmande gäller.
- Marocko har ingen suveränitet över Västsahara.
- Marocko kan bara utnyttja naturresurserna om det ligger i väst-sahariernas intresse och om de så vill.
- Andra stater får inte erkänna ockupationen och inte heller stödja den.
- Marocko som ockupationsmakt måste respektera mänskliga rättigheter.
- Fiskeavtalet mellan EU och Marocko är illegalt.

Det betyder också, menade Pål Wrangé, att det svenska Exportrådet har en skyldighet att upplysa svenska företag om att Västsahara inte är marockansk mark och att dessutom brott mot de mänskliga rättigheterna pågår där.

Skydda vårt folk! Den väst-sahariske presidenten och Polisarios generalsekreterare Mohamed Abdelaziz hade följande budskap till Sverige:

– Vi är utsatta för hot och terror. Det vi nu ber er om är följande:

- Skydda vårt folk mot Marockos övergrepp!
- Stoppa plundringen av våra naturresurser!
- Erkänn Västsahara som land!
- Ge Polisario diplomatisk status.

Brahim Dahane och de övriga sex frigavs villkorligt utan dom. Det betyder alltså att de när som helst kan fängslas igen.

– Javisst, så är det, konstaterar Brahim Dahane lugnt.

Seminariet arrangerades av riksdagens Västsaharanätverk i samarbete med Emmaus Stockholm, Olof Palmes Internationella Center och Kristna Freds med stöd av Olof Palmes Minnesfond. I panelen satt Abir al-Sahlani, riksdagsledamot Centerpartiet, Boddil Ceballos, riksdagsledamot och ordförande i riksdagens Västsaharanätverk samt Jens Orback, generalsekreterare Olof Palmes Internationella Center.

Lena Thunberg

Bilder: Thawra och Erik Hagen